

Sonuç olarak Bernhard'ın figürlerine uykusuzluğu neden reva gördüğü, bunu bile isteyerek mi yaptığı sorusu henüz cevaplandırılmamıştır. Ama hemen hemen tüm eserlerinde figürlerini, o uykusuzluk kaskacına iten Bernhard'ın Kurt Hoffmann ile⁴ yaptığı konuşmada kendisinin de günde, belki de haftada sadece iki saat uyuyabildiği bilgisi göz önüne alınacak olunursa karşımızda eserlerinde figürlerine fiktif olarak tattıran bir yazar değil eserlerinde kendi öz yaşamından hareketle bir nevi uykusuzluğunu paylaştığı (katarsis) bir yazar durmaktadır. Bernhard'ın eserlerindeki figürlerin uykusuzluğu eşittir. Bernhard'ın kendi uykusuzluğu önermesi bu bağlamda doğru bir mantıktır.

KAYNAKÇA

Thomas Bernhard, Die Erzeahlungen, Suhrkamp Verlag Frankfurt/Main

O/A Gürün: Psikoloji Sözlüğü, İnkılap Kitapevi, İstanbul 1981

Hançerlioğlu, Orhan: Ruhbilim Sözlüğü, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1998

Hoffmann, Kurt: Gespräche mit Thomas Bernhard, Dtv. V.Frankfurt/Main, 1991

⁴ Hoffmann, Kurt: Gespräche mit Thomas Bernhard, Dtv Verlag, Frankfurt/Main, 1991, s.120

ÖĞRENCİLERİN EĞİTİLMESİ VE GELİŞTİRİLMESİNDE UYGULAMAYA YÖNELİK ÖNERİLER

Yavuz ERKOÇ*

Konumuz "Öğrencilerin Eğitilmesi ve Geliştirilmesinde Uygulamaya Yönelik Öneriler" adını taşımaktadır. Sözlerime önce mensubu olduğumuz anabilimdalının adını açıklığa kavuşturmakla başlamak istiyorum. Eğer biz bilim dalımızın hedefini, işlevini iyi kavrarsak eğitilenler ve eğitenler kendilerine bir yol çizme olanağına sahip olacaklardır. Öğrenciler, bu bilim dalında okumalarının hangi amaca yönelik olduğunu idrak edeceklerdir ve bu eğitimin kendilerine sağlayacağı olanakların bilincine varacaklardır. Bu bilim dalında öğrenim gören bir öğrenciye "Bu bölümde okuma amacı nedir? sorusunu yöneltsek, inanıyorum ki yanıt şöyle olacaktır: "Dili öğrenip konuşabilmek ve rehber olmak!" Kimsenin aklına bir yorumcu, bir çevirmen, bir eleştirmen, bir yazar olmak gelmez. Herkes çevirmen, yazar, yorumcu olamaz, amaç bu alanda yeteneği olan kişilerin dikkatini bu yöne çekmek olmalı ve onlara bu konuda bilgi kazandırma amacıyla ders vermeli ve araştırmaya yönelmeliyiz.

Bugünkü Batı Dilleri ve Edebiyatları bölümünün adı, ben okuduğum yıllarda (1964-70) "Filoloji" olarak geçmekteydi. Batı Dilleri'ndeki Eğitimin amacı bu kelimedeydi. Onun için eğitime başlarken, ilk yapacağımız iş bu kelimeyi, içerdiği anlamı öğrencilerin zihnine işlemektir. Bu ismin anlamının onların eğitim amaçlarına rehber olacağı inancındayım. Bir çok sorularına bu sözcüğün anlamı içerisinde cevap arayıp bulacaklardır. Bundan ötürü Filoloji'nin anlamını iyi kavrayıp aynı zamanda öğrencilerimize de iyi kavratmalı, bunu dikkate alarak ders vermeliyiz.

* Atatürk Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Öğretim Görevlisi

Şimdi Filoloji'nin anlamı nedir, ona bir göz atalım: Bu sözcüğün asıl anlamı Yunan dil felsefesine dayanmaktadır. Aristoteles için insan "zoon - ogon- echon"¹ olan bir varlıktır.

Bunlardan "logos" dil ve akla sahip olmak demektir. Filoloji kelimesinin aslı buradan gelmektedir. Bu da dar anlamda kelime ile uğraşma, metin yorumlama sanatı, ayrıca dil ve edebiyata dayanarak kültürün ya da bir halkın özgünlüğünü ve düşünsel gelişmesini araştırılması demektir. Metin yorumuna güç metinlerin olduğu yerde ihtiyaç duyulur. Kısaca özetlersek, belli bir dilin edebi metinlerini, dil ve edebiyat bilimlerine özgü yöntemlerle çalışmak, araştırmak ve hatta yorumlamak görevi olan bilim dalının adıdır. Prof.Dr.Berke Vardar yönetiminde hazırlanan Dilbilim Terimleri Sözlüğü'nde² Filoloji , yeni Türkçesiyle 'Betikbilim' kelimesinin anlamına bakalım:

"Yazılı betikler özellikle de yazınsal yapıtlar aracılığıyla geçmiş uygarlıkları tanımayı amaçlayan, iç ve dış ölçütlere dayanarak betiklerin aktarılması, tarihlendirilmesi, çözümlemesi değişik betik biçimlerinin ve elyazılarının karşılaştırılması, eleştirel açıdan değerlendirilmesi v.b. sorularla ilgilenen dal" olarak açıklanmaktadır.

Buradan çıkacağımız sonuçlardan vereceğimiz eğitimin amacı, öğrencinin eğitim hedefi açıklığa kavuşacaktır. Uygulayacağımız bu metodla öğrenciler,

1- Ezbercilikten kurtulacaklardır.

2- Alman dili sahasında bir araştırma kültürünü elde edeceklerdir. Eserleri tanıyacaklardır, yarın hayata atıldıkları zaman, neyi, ne zaman, nerede arıyacaklarını, kavrayacaklarını bileceklerdir. Her şeyden önce öğrenciye ve kendimize filolojinin anlamını maletmeliyiz ve o kalıp içerisinde ders vermeliyiz.

Bilim dalımızda birinci planda edebiyat ve son yıllarda da dilbilim önplana geçmiş bulunmaktadır. İyi bir dilci iyi bir yorumcu, iyi bir çevirmen ve eleştirmen yetiştirebilmemiz için öğrenciye çok

¹- Hugo Moser, Deutsche Sprachgeschichte Max Niemeyer Verlag Tübingen, 1965, s. 17.

²-Prof.Dr.Berke Vardar v.d., Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü, İstanbul 1988, s. 42.

eser okutma alışkanlığını kazandırmanın ve yaratmanın yollarını aramalıyız. Bunun için ne yapabiliriz? Önce işe ilk yıllarda öğrencinin ilgi duyacağı, okunmasından bıkmayacağı eserleri okumalarını sağlamakla başlamamız gerekmektedir. Bunu herhangi bir ders adı altında yapabiliriz. Örneğin bu sömestr böyle bir uygulamaya giriştim. Naturülist yazarlardan Gerhart Hauptmann'ın **Bahnwaerter Thiel** nuvelini seçtim ve bunu beşinci sömester öğrencileriyle uygulamaya çalıştım. Hem aslını, hem de çevirisini temin ettik. Öğrenci bu materyallere sahip oldu. Çevirisiyle aslını karşılaştırarak okumalarını tavsiye ettim. Seçmeli Metinler dersinde bu metinleri incelemekteyiz. Eserde kelimelerin anlamları, çevirisi üzerine ve dilbilimi yönünden izahına çalışmaktayız. Böylece öğrenci semantik yönden de çeviri olanaklarını sezimleme yeteneğine sahip olacaktır. Aynı zamanda bu eserin ait olduğu edebi çıkışı saptamak ve o devrin özelliklerini bu eserde bulmaya çalışmayı hedeflemekteyiz. Böylece öğrencilere filolojik anlamda yetiştirme yoluna girmiş olacağız. Zaten öğrenci bunları yaparken öğrenci kelime hazinesini ve dilbilgisini genişletmek zorunda kalacaktır. Bunun sonucu olarak bu bilgiler onda kalıcı olacaktır. Alman Dili ve Edebiyatı dalında böyle bir çalışma onlara rehber olacaktır. Filolojik anlamda eğitimlerini sürdürmüş olacaktır. Bu alışkanlık sağlandığı takdirde daha başka eserleri de okuma ve inceleme alışkanlıklarını da elde edeceklerdir. Böylece ilerde okuyacakları edebiyat dersleri içinde geniş bir bilgi birikimine sahip olacaklardır. Bunun yanında en önemlisi alman dilini bütün incelikleriyle tanıyıp onu daha iyi yazma ve ifade etme olanağına sahip olacaklardır. Bu surette filolojik anlamda bir kültürü elde edeceklerdir.